

PARDUS NEREYE KOŞUYOR?

Elektrik-Elektronik Mühendisi Bora GÜNGÖREN
EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi
bora.gungoren@emo.org.tr

TÜBİTAK UEKAE, Pardus projesini ilk ortaya attığı zaman oldukça farklı tepkiler almıştı. Örneğin Linux aynı zamanda açıklık ile özdeş olduğundan UEKAE'nin asli görevleri (yani ulusal güvenlik için son derece önemli olan kriptoların üretilmesi ve bu kriptolarla ilgili aklıma gelen gelmeyen başka işler) gibi gizli saklı işler ile bir Linux dağıtımını hazırlama işini aynı kurumun yapmasını mantıklı bulmayanlar oldu. UEKAE'nin özgür yazılımların geliştirilmesi için gerekli erişime dayanan alt yapıyı nasıl kurgulayacağını - haklı olarak - sorguladılar.

Bununla birlikte 2004 yılında o sırada Milli Kütüphane'de düzenlenen 3. Linux ve Özgür Yazılım Şenliği'nin sonunda ödüller dağıtılırken benim de dikkatimi çeken bir şey daha oldu. Pardus projesinin başlangıç halini olan, o zamanki adı ile Uludağ (Ulusal Dağıtım) projesi nedeni ile UEKAE "En Başarılı Özgür Yazılım Projesi" ödülünü aldı. Henüz hiç bir çıktı vermemiş olan bir projenin ödül almasını bırakın aday gösterilmesi bile tartışılabilir. Ancak Linux toplumu, ya da temsili bir kesimi UEKAE'nin bu "niyet beyanı"na ödül vermişti. Ben o sırada Erkan Tekman ile resmen tanışmıyordum. Ödül töreni yapılırken yanına

geldim ve "bu ödülün hakkının gelecekte verilmesi gerektiğini" hatırlattım. O da bunun farkında olduğunu söyledi. Aslında bloguna da yazmış.

2004 yılı Mayıs ayından 2007 yılı Mayıs ayına gelen 3 yıl içinde önce Uludağ sonra Pardus adları ile gelişen proje ilgi çekici çıktılar üretti. Bu çıktılar LKD'nin her yıl verdiği ödüllerde birden fazla kez yeniden ödüllendirildi. Ayrıca Pardus projesi, zaten var olan Linux toplumu dışında genel olarak kamu içinde, halkımız içinde ilgi çekti. Basında çok ciddi anlamda yer aldı. Değişik kuruluşlar tarafından çok net biçimde desteklendi. Örneğin EMO Ankara Şubesi'nin sürekli olarak Pardus'a destek vermesi, diğer EMO Şubelerinin de

Pardus, Linux ve Özgür Yazılım konulu faaliyetler kurgulamasına yardım etmeye çalışması buna bir örnek olabilir. Bir diğer örnek de AFCEA'nın savunma sanayi şirketleri ve TSK mensuplarını TÜBİTAK Feza Gürsey Konferans Salonu'nda toplayıp bir Pardus oturumu organize etmesi olabilir. Bu tür kuruluşlar tercihlerini başka alternatifler yerine Pardus'tan yana kullanırlarken bir çok şeyi hesaba katarlar. Bunlar ille de salt teknik şeyler olmaz.

Uzun lafın kisası Pardus projesinin hem toplumdan hem de Linux'a değişik nedenlerle destek veren tüzel kişilerden aralıksız bir destek aldığı göz ardı edilemez.

Şimdi bu yoğun desteği arkasına alan Pardus'un koşmasının zamanıdır. Bu ifademden ardından iki tane mantıklı, bir tane mantıksız soru bekliyorum.

Bence ilk mantıklı soru şu: **Pardus gerçekten koşmalı mı?**

Bu soru şundan dolayı mantıklı. Önünü görmeksizin aşırı hızlı büyümeye, gelişmeye çalışmak da yararlı olmaz. Sağlıksız bir büyüme çoğu zaman arkasından hüsrana getirir. Yine çok tehlikeli olan bir şey de her

konuya bulaşıp fazla dağılmaktır - ki bunun sakıncalarını kendim bizzat yaşadım. O zaman bu sorulara Pardus adına yanıt veremeyeceğime göre, gözlemediğim kadarı ile bir yanıt uydurmaya çalışayım. Sonra kendi aklıma gelen başka konularda da fikir jimnastiği yapacağım.

Öncelikle Pardus büyümesini kontrol altına almaya çalışıyor. Pardus ekibi, istese belli bir kalite çıtasının altında kalma pahasına 3-4 yan dağıtım ile yürüyebilecekken şimdilik sadece bir tek dağıtım ve 3-4 ayda bir güncelleme sürümü (örneği 2007.1 Felis Chaus) ile hareket ediyor. Bunun bir strateji olduğunu düşünüyorum. Yani bence UEKAE ve proje ekibi tek bir dağıtım ile ilerlemeyi uzun dönemli bir hedefin parçası olarak görüyor. Tabii bu benim kendi gözlemime dayanan kendi yorumum. Yanlış olabilir.

Bunu yaparken de teknik işlerin doğal hızında ilerlemesini uzun dönemli olarak faydalı görüyorlar. Lütfen bunu bir çeşit rehavet olarak algılamayın. Benim kendi çapımda mühendislik deneyimim ile gördüğüm kadarı ile bir projeyi aşırı hızlandırmak ona yarardan çok zarar veriyor. Ben buna o projenin doğal hızı diyorum. Pardus'un da bütün projeler gibi kendi doğal hızında ilerlemesi gerekli. Aşırı hızdan korkmamıza gerek yok.

Peki Pardus her önüne gelen işe bulaşıp odağını kaybedebilir mi? Şimdi bir düşünelim. Ülkemizde bilişim konusunda o kadar çok derdimiz var ki. Örneğin Türkçe, yabancı ülkelerdeki ticari yazılım şirketlerinde çok da önemsenen bir dil değil. Tamam belki 500-600 milyon kişi konuşuyor, neredeyse İngilizce kadar yaygın. Ama ticari yazılım satın alma kapasitesi, alım gücü, yani o şirketlere kaç para kazandırdığı anlamında bakarsanız sadece umut vaad

eden bir dil. Gerçekleşmiş bir sonuç yok. Bu durumda bu yazılım şirketlerinin Türkçe desteği konusunda ciddi bir çalışma yapmaları onlar için ekonomik bir karar değil. Pardus bu noktada gerçekten nitelikli bir Türkçe desteğini yazılımların alt yapı bileşenlerine kadar sokarak önemli bir katkı yaptı. Ancak proje buradan daha öteye geçip Türkçe konusunda başka konulara sapmadı. F klavyenin yaygınlaştırılması girişimlerinde Pardus'un adını duymadım. Çünkü bu Pardus'un işi değildi. Ya da Pardus projesi Türkiye'deki milyonlarca küçük işletmenin ya da Türkiye'nin her yerine yayılan kamu kuruluşlarının gerek duyacağı ufak tefek bazı yazılımları özgür yazılım olarak üretmeye odaklanmadı. Bunu yapmak istese yapamaz mı? TÜBİTAK belli konularda göreve talip olduğunu açıklasa o görev verilmez mi? Elbette verilir. Ancak bu olursa Pardus projesinin kendisi, hiç de gerekli olmayan ek riskleri üstlenecek. Şu ana kadar UEKAE'nin bu noktada disiplinli davrandığını ve projenin odağını koruduğunu görüyorum.

Proje odağını yitirmekle ilgili bir diğer risk de finansal kaygılardır. Bu tehlikeyi özellikle şirketler için "kolay para" görüntüsünün peşinde koşarken esas işten (İng. core business) uzaklaşıp sonra da o işi de kaybetmek olarak yorumlayabiliriz. Peki UEKAE bir şirket değilken bu üçüncü riski neden durduk yerde ortaya atıyorum? Çünkü UEKAE bir kamu kurumu ve yeni kamu bütçeleme esaslarına göre 3 yıllık bütçeler yapıp (Bkz. Kamu Harcama Yönetiminde Reform) her yıl bu bütçeyi güncelliyor. Yani 2007 yılındayken 2007-2008-2009 bütçesi belli, 2008'e girerken 2010 için bütçe eklenerek 2008-2009-2010 bütçesi uygulanmaya başlayacak. O zaman dışarıya iş satma hakkı bulunan UEKAE, Pardus projesinin önüne çıkan bazı iş fırsatlarını değerlendirip

bütçesini büyütmeğe dürtüsüne kapılabilir. Ben bu konuda fazla endişe etmemem de bu konuda endişe edenler olacaktır. Yani UEKAE'nin Pardus'un üreticisi olarak bilişim sektöründeki aktörler ile rekabet etmeye başlamasını risk olarak değerlendirmek mümkün.

Ancak benim gözlemediğim ve UEKAE adına Proje Yöneticisi Erkan Tekman'ın sürekli olarak beyan ettiği kadarı ile Pardus kendi ana işi olan dağıtımını hazırlamak işinden fazla uzaklaşmayacak. Değişik "yan iş"leri iş ortağı olarak tanımladığı üçüncü kişilerin (genel olarak şirketlerin) yapmasına izin verecek ve bu kişilerin işlerini adam gibi yapması için bir nevi denetleme mekanizması kuracak. Bu "yan iş"lerin neler olabileceği, sektördeki tüm insanlar için az çok belli. İş ortaklığı süreçlerinin gerek bürokrasi gerekse UEKAE'nin özel sektörün kaygılarını anlamakta güçlük çekmesi nedeni ile yavaş yürüdüğünü kabul etmek gerekli ama en azından UEKAE burada da bir "iyi niyet beyanı" yapmıştır. Bu tür kurumlar yaptıkları beyanların arkasında dururlar.

O zaman özetlersek Pardus'un yürümekten koşmaya başlaması için çok önemli bir engel ya da risk gözüküyor. Geçtiğimiz günlerde "özgürlük için" sloganı ile bir dizi tanıtım girişimi de belki de koşmadan önce bir deneme idi. Bilemem. Ancak madem Pardus koşsun diyoruz, ikinci soru aklımıza gelecek.

Bence ikinci mantıklı soru şu: **Pardus nereye koşmalı?**

Bu soruya kendime ait subjektif bir yanıt vermeden önce, kendi gözlemediğim kadarı ile şu ana kadar nereye yüründüğünü ve bu aralar nereye koşulduğunu düşündüğümü anlatmakta yarar var. Ancak ondan sonra Pardus (bence) nereye koşmalıdır diyebilirim.

Benim gördüğüm kadarı ile Pardus projesinin dağıtım hazırlama teknik işindeki hedefleri ile tanıtımlardaki sunumları yan yana koyunca ortaya bir resim çıkıyor. Şu ana kadar yürünen yolun hedefi "kolay kullanılabilir işletim sistemi" olarak marka bilinirliği oluşturmak oldu. Bunu sadece reklâmla yapmak da mümkün tabi ama iyi bir ürünün markasını bilinir kılmak haliyle daha kolay. Google'da yukarıdaki terimde araştırma yapınca ortalığın Pardus konulu üçüncü kişilerin yazıları, e-posta liste arşivlerindeki mesajları ile dolması benim bu görüşümü destekler nitelikte. İnsanlara Pardus nedir diye sorduğunuz zaman "TÜBİTAK'ın yazdığı kolay kullanılabilir işletim sistemi" diyebiliyorlar. Aktif bilgisayar kullanıcıları Pardus logosunu iyi kötü tanıyabiliyorlar.

Elbette kolay kullanılabilirlik amacı hiç de yeni bir amaç değil. Üstelik tanımlanması da meclisten meclise farklılık arz ediyor. Kolay kullanılabilir olmanın tanımına göre GNU Hurd bile (sistem programcıları tarafından) kolay kullanılmak için tasarlanmıştır. Ama Pardus kendi marka değerini (bu kavram markanın kaç para ettiği demek değil, onu da içeren daha geniş bir kavram) bu tanım ile birleştirebilmiş durumda. Üstelik buradaki değer önerisini de tamamen yerine getiriyor. Yiğidi öldürün ama hakkını verin. Pardus kolay kullanılıyor. Bir kişiyi bilgisayarın önüne oturtun ve kullanmasını isteyin. Pardus kullandığını farketmeden kullanabilenler gördüm.

Bu aralar Pardus'un ilerlemeye çalıştığını

düşündüğüm yön ise "ne olursa olsun yaygınlaşma" yönü. Bu yönde ilerlemenin avantajları ve dezavantajları var. Avantajı aslında çok bariz. Ekonomistlerin ağ dışsallıkları (İng. network externalities) diye adlandırıp ekonomik değer biçtikleri, halkın ise "kahvehanede kalabalık arkası olan dayak yemez" diye öğrendiği sayı meselesi. Eğer Pardus'u kullanan insan sayısı artar ise bu insanlar birbirileri ile olan iletişimleri, paylaşımları sayesinde UEKAE'nin, Pardus'a katkı sağlamaya çalışan insanların ve elbette Pardus üzerinden para kazanmaya çalışan insanların sırtından bazı yükleri gönüllü olarak alacaklar. Örneğin bazı hataları kendileri saptayıp kendileri giderecekler. Ayrıca Pardus üzerinden para kazanmak isteyen kişiler için (evet özgür yazılım buna izin verir - hem ekmeğe parası kazanmanın nesi yanlış) hazır bir pazar oluşacak. Bu pazarın "armut piş ağzıma düş" bir pazar olmayacağını söylemek durumundayım. Biraz daha katma değerli ürün ve hizmetler talep edecektir.

İşte eğer Pardus projesi bir hata yapacaksa burada yapabilir. Bu nedenle Pardus'un nereye koşacağı ve buraya nasıl koşacağı çok önemli.

Öncelikle eğer Pardus "koşulsuz yaygınlaştırma" için koşacaksa o zaman nerede yaygınlaştırma yapılacağını göz önüne alarak oraya koşmak gerekli. Kamu kurumları mı? MEB'e bağlı okullar mı? Zaten gönüllü olan tek tek kuruluşlar mı? Kitle olarak KOBİ'ler mi? Dernekler gibi sivil toplum bileşenleri mi? Yoksa Pardus projesi şunu mu demeli: "Biz belli bir yeri hedeflemeyiz. Ama belli hedefi olan projeleri getirin destekleyelim." Bence bu ve benzeri soruların yanıtlarını vermek çok önemli. Çünkü projenin yaygınlaştırmaya ayırabileceği kaynakları da kısıtlı. Zaten dünyadaki hiç bir organizasyonun her yere

birden yetebileceğine inanmıyorum. O inancı 1950-80 arası test edip başarısız olduğunu gören türlü organizasyonlar var.

Tabi belirtmem gereken bir şey daha var. Burada anlattığım türdeki yol ayrımında verilecek olan karar, doğru ve yanlış arasındaki bir karardan çok doğrular arasındaki bir karar olacağı için zor bir karar. Yoksa MEB ya da KOBİ'ler gibi örneklerimin hepsi de doğru hedefler.

Koşulsuz yaygınlaştırmanın dezavantajları yok mu? Elbette var. Çok ciddi anlamda eleştirilecek bir yaklaşım bu. Hatta insanlar UEKAE'yi "tekelcilik" ile suçlayabilirler dahi. Bunun RedHat için yapıldığını, hatta sık sık dile getirildiğini biliyorum. RedHat'e yönetilen eleştiriler, ABD'deki en yaygın kullanılan Linux dağıtım ve dünya çapında da en iyi tanınan Linux markası olduğu için hep göz önünde olmanın yan etkisi de olabilir, gerçekten yapılan yanlışların Linux ve özgür yazılım camiasından çektiği tepki de olabilir. Ancak ne olursa olsun bu ve benzeri eleştirilerin masaya yatırılması, haklı oldukları yönlerin olup olmadığını düşünmek gerekir diyorum. Yoksa kısaca "kıskançlık", "araştırmadan konuşmak" gibi kavramlarla eşleştirmek kulaklarımızı tıkamak olur.

Tabi bir de işin şu yönü var. Pardus'un yaygınlaştırılması için görev alabilecek ve UEKAE'ye destek verebilecek paydaşlar, bu konuda pasif kalyorlarsa o zaman UEKAE de istemeye istemeye bu paydaşların işlerini yapmak zorunda kalabilir. Bu ne sadece paydaşların ne de sadece UEKAE'nin hatasıdır. Herkesin bir iç hukuğu, bir stratejisi, bir yol haritası olur. Bunlara uymak zorundasınızdır. Elbette bana sorarsanız "stratejimiz yok" demek "bir şey yapmama stratejimiz var" demekle aynı anlamda.

Peki UEKAE'nin mevcut yaklaşımında eksikler ya da düzeltilmesi gerekenler yok mu? Bence elbette var (ve ikisi de iletişim eksikliği):

1. Benim gözlemediğim ilk eksik biraz da sorun olarak UEKAE'nin resmîyetinden kaynaklanıyor. UEKAE fazlası ile resmi bir kurum. Linux ve özgür yazılım camiasındaki paydaşların ciddi bir bölümü ise (sadece LKD ve diğer dernekler değil, basın, yerel kullanıcı organizasyonları, vs.) resmi davranmayı sevmiyor. LKD ve basın hadi yine (kendisi organik yapıda olsa bile) gerektiğinde resmi ilişki kurabilir. Ancak yerel kullanıcı organizasyonları başta olmak üzere insanlar resmi bir kurumla muhatap olmayı tercih etmiyorlar. Bu da Pardus'un "koşulsuz yaygınlaştırma" stratejisine önemli bir miktarda kan kaybettiriyor. Eğer LKD ve basına ek olarak, yerel kullanıcı organizasyonları da UEKAE ile eşgüdümlü çalışmazsa o zaman Pardus'un yaygınlaştırılması işi zarar görecek. Bu nasıl bir zarar olur? Örneğin birisi Pardus hakkında eksik ya da yanlış bilgisini kendi yerelinde yaygınlaştırabilir. Zaten "Linux dağıtımı işletim sistemi midir değil midir?" gibi fazlası ile suni bir soru ile tartışan insanlar var. Bir de gerçekten yanlış bilgilerin yaygınlaştırılması durumunda UEKAE pirincin taşını nasıl ayıklar bilemem. Yerel organizasyonlardaki yaygınlaştırmada çok dikkatli olmak gerekli.

2. Benim gözlemediğim ve zaman zaman Pardus ekibine ilettiğim ikinci bir eksik de Türkiye'deki Linux toplumunun önemli bir kesimi olan Linux'a odaklı şirketler ile ortak çalışmalar. Buradaki eksikliği birinci elden gözlemliyorum çünkü o şirketlerden birisi olan ve Linux'a kaynakları ölçüsünde çok ciddi destek veren Portakal Teknoloji'nin yöneticisi konumundayım. Peki buradaki mevcut durum ne? Hem kendi şirketim hem

de diğer şirketler Linux'a bir tutku ile bağlı insanlardan oluşuyorlar. Ancak yıl sonu mali tablosuna baktığınızda, basında nasıl yer aldığınıza baktığınızda, ya da başka ölçülebilir şeylere baktığınızda bir karşılık beklentisi elbette oluyor. Bu beklentiler kişiden kişiye, şirketten şirkete değişiklik gösterebilir ama elbette ki vardır. Siz de belki 10 yıl boyunca öyle fazla karşılık almadan bir şey için inatla çalışın, sebat gösterin, o sizin kendi çocuğunuz gibi olacaktır. Ona sahip çıkacaksınız ve bu şekilde davranacaksınız. İster bireycilik (İng. individualism) ister kolektivism (İng. collectivism) ekseninden bakalım, bu sahip olma dürtüsü kendi başına zararlı değil. Ancak başka şeylere ek olarak bu dürtü ile de güdülenen insanların sahip çıktığı çocukları ile ilgili endişelerinin anlaşılması ve giderilmesi gerekli. Bu nasıl olur? Öncelikle UEKAE'nin onları dinlemesi, dinlediğini belli etmesi ve sonuçta bazı eylemlere geçmesi gerekiyor. Özellikle "biz geldik, siz gidin" gibi bir mesajın var olmadığını belirtmekte yarar var. Yine özellikle "aslında siz-biz yokuz sadece ve hep beraber biz varız" düşüncesinin hayata geçirilmesinin hedeflendiğini tekrar tekrar aktarmakta yarar var. Bu türde ya da benzeri bir iletişim olmazsa Pardus'a inanılmaz destek verebilecek bir kitlenin desteği eksik kalacaktır. Türkiye odaklı olmasa da RedHat'ın RHEL5 çıkarken yaptığı küçük bir teşekkür bu tür iletişime örnek olabilir.

Yok eğer Pardus "koşulsuz yaygınlaştırma"yı geçici bir hedef olarak

görüyorsanız, belli bir kritik kitle oluştuktan sonra başka yollar tanımlanacaksa o yolları da tartışmak gerekli.

Bence mantıksız soru ise şu: **Neden Pardus da başka bir dağıtım değil?**

Aslında bunun yanıtı çok kısa ve çok basit. Başka dağıtımların geliştirme ekiplerinin ya da arkalarındaki tüzel kişiliklerin şu ana kadar yapmadıkları bir çok şeyi yapmak için elini taşın altına koyan tek proje Pardus projesi oldu. Zaten bir çok kişinin projeyi destekliyor olmasının nedeni de budur. Peki bunlar nelerdi? Benim hemen aklıma gelen bir kaç tanesini sayayım.

* Linux ve özgür yazılımların geliştirilmesini hedefleyip, gerçekten özgün hedefleri olan bileşenler üretmek.

* Ciddi bir süreç ve kendine has takvimi ile paketlenen ve dağıtılan bir projenin sürümleme mekanizmasını kurgulamak, bu sayede üçüncü projelerin arkasında değil önünden gitmek için engelleri kaldırmak.

* Az sayıda ve aynı fiziksel konumda olan geliştiriciye ek olarak dışarıdan destek vermek isteyen gönüllüler için gerekli hukuki ve teknik alt yapıyı kurmak.

* Bir hedef kitle seçmek ve bu hedef kitleye yönelik bir pazarlama stratejisi geliştirmeye başlamak.

* Üretilen ürünlerin korunması ve kötü niyetli üçüncü kişilerin eylemlerinin engellenmesi için marka tescili gibi yollarla yasal güvence sağlamak.

Bunların hiçbirinin de gerekli/faydalı olduğunu reddetmek mümkün değil. Olabilecek en tarafsız yerde dahi dursanız, bunları yapan bir üçüncü dağıtım/ organizasyon çıkana kadar UEKAE'yi ve Pardus projesini desteklemeniz kadar mantıklı bir şey yok. Gün olur ülkemizde bu derece organize ikinci bir dağıtım projesi çıkarsa o zaman o dağıtıma da bu seviyede destek vermek gerekir. Aynı desteği Türkiye kökenli olmayan dağıtımlara da vermek mümkün elbette. Şimdi RedHat, Novell/SuSe gibi uluslararası tanınırlığı olan dağıtımların ana firmaları ülkemizdeki faaliyetlerini artırırsa ya da dünya çapındaki faaliyetlerini bizim için erişilebilir bir biçime sokarsa, onların da Pardus kadar desteği hakettiklerini söylemek mümkün.

Yoksa RedHat ya da SuSe şu anda dünyadaki 400-500 aktif dağıtım, 10-20 popüler dağıtım içinde elbette önem arz eder. Ama yukarıdaki türdeki mekanizmaları burada Türkiye'de ya da Türkiye'de olan insanların erişebileceği biçimde kurmazlarsa burada

Türkiye'deki insanlardan fazladan bir ilgi ve destek beklentileri doğru değildir. Türkiye'deki Linux kullanıcılarının sayısı arttıkça, çeşidi arttıkça dağıtım hazırlayan ana organizasyondan beklentileri de hem nicelik hem de nitelik olarak artacaktır. Bu beklentilere yanıt vermek için de büyük olasılıkla buradaki varlığı daha somut hale getirmek gereklidir. Sadece lisans satan ve telefonla destek veren bir mümessil organizasyonu ile gelişen beklentilerin karşılanamayacağını düşünüyorum.

Yani Türkiye'deki Linux kullanıcıları kendilerine özel becerileri talep edip bunun geliştirilmesini bekleyecek noktaya gelmek üzere. Belki de gelmiştir ama ben göremiyordum.

Peki siz bu noktalardan bakan bir şirket ya da bir kurum değilseniz? Stratejik kararlarınız yoksa? Sadece düz bir Linux kullanıcısı olarak tabii isterseniz şunu diyebilirsiniz: "Benim kendi yaptığım iş kapsamında bu şeylerle bir ilgim yok. O yüzden bunları umursamıyorum, istediğim dağıtımı kullanırım." Bunu demenizde bir sorun yok. Bir soru sorulduğunda görüş bildirmezsiniz, ne katkı yaparsınız ne de engel olursunuz. Hatta benim gördüğüm kadarı ile Pardus geliştiricileri birden fazla yerde Debian ya da Fedora kullanan kişileri Linux

kullandıkları için tebrik etmişlerdi. İlla ki Pardus olacak diye baskıcı bir yaklaşımlarını hiç görmedim.

Ancak siz kalkıp "benim için bir faydası olmadığına göre var olmasına da karşıyım" dersanız, bu doğru değildir.

Bunu dediğiniz zaman kendiniz ve kendinize benzer saydığınız kişiler haricindeki toplumu, yani pencereden dışarı baktığınız zaman yolda yürüdüğünü gördüğünüz halkı, deyim yerindeyse sokaktaki adamı dışlamış oluyorsunuz. Sokaktaki adamın da Linux kullanma hakkı bulunduğunu, onların da özgür yazılımların nimetlerinden hem de kendi istedikleri biçimde yararlanmaları gerektiğini kabul edeceksek, "Linux camiası sadece kendi tercih ettiğim şeylere hitap etsin" diyemeyiz. Böyle bir elitizm, ne kendisini elit sayanları ne de onların çevresindeki gerçek dünyayı bir yere götürmez. Böylesi bir elitizm, özgür yazılımın fikri mihenk taşlarından birisi olan Eric S.Raymond'ın Katedral ve Pazaryeri makalesinde eleştirilen kitlenin tavrıdır. Bu tavır sadece başka bir sayısal uçurumu yaratmaya yarar.

Özgür yazılım ise sayısal uçurumları yok etmeyi hedefler.

Bir de ben RedHat'ın Pardus gibi staj programı açtığını hiç duymadım. :-)

